

הזכות לדעת

10 המלצות לשימוש בשפה שוויונית

אנשי חינוך, תלמידים ותלמידות,

בשנים האחרונות גוברת הקריאה לשימוש בשפה שוויונית בפנייה לנשים ולגברים – הן בעל-פה והן בכתב. מגמה זו משקפת את השינויים שעוברת החברה הישראלית השואפת להוגנות, לשוויון הזדמנויות ולמניעת אפליה מגדרית. בניגוד לאנגלית, העברית היא שפה ממוגדרת שבה המין הדקדוקי נוכח בכל חלקי הדיבור: בשמות העצם, בנטיית הפועל, בנטיית שם התואר, בשם המספר, בכינויי השייכות ועוד. בשל כך, לשון הזכר משמשת לרוב כביררת המחזל בפנייה לקבוצה מעורבת. עם זאת, מחקרים מעידים כי פנייה בלשון רבים בהקשרים לימודיים משפרת את הישגי התלמידות מבלי לפגוע בהישגי התלמידים¹ (קינכלי-כץ ורגב, 2020). לרגל שבוע השפה העברית, ריכזנו המלצות לניסוח שוויוני ונגיש²:

המלצה	דוגמה	הערה
שימוש במילים שוות כתיב	ממה התרשמת במיוחד?	
שימוש בלשון רבים*	שערו, מצאו, כתבו	כדי למנוע כפל משמעות, מומלץ להשתמש בניקוד עזר מְצאו/מָצאו
שימוש בלשון זכר או נקבה בהתאם לתמונה או לסיפור המלווה		ליד איור של ילדה יופיע כיתוב בנקבה
שימוש בצורת בינוני	פותחים את הספר	
שימוש בשם הפועל	יש לפתוח את הספר	
שימוש בגוף ראשון רבים*	נרשום, נחלק, נעתיק	כדי למנוע כפל משמעות, מומלץ להשתמש בניקוד עזר נחשב/נחשב
שימוש בחלופות מלאות	מתח/מתחי קו	דרך זו עלולה להפריע לשטף הקריאה
שימוש בלזכר	בחר/י	דרך זו עלולה להפריע לשטף הקריאה
כדאי להימנע מכינוי שייכות חבור כם/כן	חוו דעה	במקום: מה דעתכם/כן
שימוש בסביל	קראו את הסיפור הנתון	במקום: קראו את הסיפור שלפניכם/ן

* במקרה של שימוש בצורת רבים, כשנרצה להדגיש שהעבודה (או הבחינה) היא עצמית, נוסיף משפט הבהרה: העבודה מנוסחת בלשון רבים, אך היא עבודה אישית. על כל תלמיד ותלמידה לענות באופן עצמי

¹ האם שפה מגדרית מכשילה נשים במתמטיקה? ד"ר תמר קינכלי-כץ וד"ר טלי רגב

² מתבסס על חוזר מנכ"ל משרד החינוך, שוויון בין המינים בחינוך, 2022